

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Навчально – науковий інститут технічного сервісу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Ефективність інноваційної діяльності»

1.АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Ефективність інноваційної діяльності» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і охоплює всі змістовні модулі, визначені анотацією та передбачені стандартом.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ефективність інноваційної діяльності» є надання знань з вивчення сутності та особливостей основного теоретико - методичного забезпечення та практичних аспектів визначення економічної ефективності інновацій. Визначення методів аналізу економічної ефективності інновацій у різних сферах діяльності, обґрунтування обсягів, форм та способів стимулювання інноваційної активності підприємств.

Рівні вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо – професійна програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Період навчання	Рік підготовки - 4-й, семестр – 2-й
Обсяг курсу	4 кредити; 120 год, з них: лекції – <u>24</u> год, практичні заняття <u>24</u> год, самостійна робота – <u>72</u> год.
Форма підсумкового контролю	іспит
Викладачі :	к.е.н., доцент Коломієць Наталія Опанасівна

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - надання здобувачам вищої освіти ґрунтовних знань у сфері дисципліни "Ефективність інноваційної діяльності" та полягає у формуванні у студентів:

а) системи теоретичних знань і практичних навичок щодо використання принципів, методів й інструментів оцінки ефективності інновацій та визначення ефекту від їх запровадження;

б) вмінь та здатності до управління інноваційною діяльністю підприємства в галузі визначення та обґрунтування ефективності витрат, шляхом: стратегічного маркетингового та оперативного планування інноваційної діяльності підприємства; обґрунтування, організації та здійснення оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності підприємства в цілому та окремих інновацій, зокрема; обліку, контролю та аналізу ефективності інноваційного розвитку підприємства;

в) позитивної мотивації щодо самоосвіти та постійного підвищення рівня своїх знань та вмінь;

г) культури та стилю дисциплінарного мислення у ринкових категоріях та термінах.

Завдання дисципліни полягає у наступному: здійснення аналізу сучасних концепцій теорії інноватики; визначення сутності поняття "інновація", мети та призначення інноваційної діяльності підприємства; обґрунтування економічної сутності та форм прояву ефективності інновацій; визначення методів аналізу економічної ефективності інновацій у різних сферах діяльності; обґрунтування обсягів, форм та способів стимулювання інноваційної активності підприємств.

Пререквізити дисципліни: базові знання з теорії управління, теорії організації, операційного менеджменту, математики, інформатики, торгівельної та біржової діяльності, підприємницької діяльності в АПВ.

Компетентності, які студент набуде в результаті навчання:

- здатність генерувати нові ідеї;
- здатність виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення;
- здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- здатність до вирішення проблемних питань і нестандартних ситуацій у професійній діяльності за умов невизначеності та ризиків;

- здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень для формування пропозицій у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність категорій "інновація", "інноваційна діяльність", "інноваційний процес", "ефект від впровадження інновацій" та "ефективність інновацій";
- передумови виникнення, сутності та структури інноватики, теорії циклічних криз та інноваційних змін економіки, цільової типізації інновацій;
- сутність, види та особливості інноваційної діяльності суб'єктів господарювання;
- передумови та принципи провадження ефективного інноваційного процесу; форми прояву ефективності інновацій, систему показників для визначення ефективності інновацій, та ефекту від їхнього впровадження;
- порядок визначення економічної ефективності інновацій із технологічною та комерційною домінантою;
- порядок визначення економічної ефективності витрат на захист інформації; основні правові засади (закони, постанови, укази, розпорядження, рішення та інші нормативно-правові акти органів державної влади і місцевого самоврядування), які регулюють інноваційну діяльність в Україні.

вміти:

- аналізувати інформацію про тенденції розвитку технологій та напрямів їх дифузії;
- оцінювати ефективність витрат підприємства на захист внутрішньої інформації; оцінювати доцільність витрат щодо правової охорони інтелектуальної власності;
- оцінювати доцільність придбання та створення певних інноваційних продуктів;
- визначати оптимальний спосіб задоволення фінансових потреб підприємства щодо придбання/створення інновацій;
- аналізувати альтернативні варіанти інноваційних продуктів і здійснювати вибір найбільш ефективних;
- розраховувати термін окупності інноваційних проектів; оцінювати економічний ефект від реалізації інноваційного продукту на зовнішньому ринку;
- оцінювати ефективність реалізації франчайзингових проектів.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання : індивідуальні, групові, аудиторні, поза аудиторні.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Змістовий модуль 1. <i>«Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій»</i>												
Тема 1. Теорія становлення інновацій	10	2	2			6	10	1			9	
Тема 2. Сучасна характеристика інновацій та інноваційних процесів	10	2	2			6	10				10	
Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	10	2	2			6	10	1			9	
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	10	2	2			6	12	1			11	
Тема 5. Системи управління інноваціями	10	2	2			6						
Тема 6. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	10	2	2			6	12	1	2		9	
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12			36	54	4	2		48	
Змістовий модуль 2. <i>«Фінансування інноваційних процесів»</i>												
Тема 7. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності	10	2	2			6	12	1	1		10	
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом	10	2	2			6	12				12	
Тема 9. Фінансування інноваційних проєктів	10	2	2			6	14	1			13	
Тема 10. Форми та особливості лізингового фінансування	10	2	2			6	14		1		13	
Тема 11. Принципи оцінювання і показники	10	2	2			6	14				14	

ефективності інноваційної діяльності												
Тема 12. Показники ефективності інноваційної діяльності	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12			36	66	2	2			62
Усього годин	120	24	24			72	120	6	4			110

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики держави	2	-
2	Сутність та класифікація інновацій	2	-
3	Етапи, стадії і форми інноваційного процесу	2	-
4	Життєвий цикл інновацій	2	1
5	Умови виникнення попиту на інновації	2	1
6	Складові інноваційної політики підприємства	2	1
7	Механізм управління інноваціями	2	-
8	Інноваційний потенціал підприємства	2	1
9	Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності	2	
10	Види і джерела фінансування інноваційної діяльності	2	
11	Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом	2	
12	Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат	2	
	Разом	24	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	д/ф	з/ф
1.Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	6	10
2.Сутність та класифікація інновацій	6	10
3.Планування і організація створення нового товару	6	10
4.Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього	6	10
5.Сутність і завдання інноваційної політики підприємства	6	10
6. Принципи формування інноваційної політики підприємства	6	10
7.Поняття, завдання, суб'єкти та об'єкти управління інноваціями	6	10
8.Розробка концепції інноваційної стратегії	6	6
9.Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва(бізнес – інкубатор)	6	10
10.Завдання системи фінансування інноваційної діяльності	6	10
11.Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	4	6
12. Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів	4	4
13.Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат	4	4
Разом	72	110

4.ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за курс - 100 балів.

Оцінка поточного контролю (максимально 60 балів) включає:

відвідування занять – 1 бал за 1 заняття (максимально 12 балів);
виконання практичних занять - 2 бали за завдання (максимально 12 балів);

модульний поточний контроль - до 6 балів за модуль.

Оцінка підсумкового контролю (максимально 40 балів) включає: тестовий контроль (включає питання для самостійної підготовки) максимумом 20 балів;

2 теоретичні питання – максимумом по 10 балів за питання: 10-9 балів – за повну відповідь, що містить взаємозв'язок основних понять та визначень і характеризується логічним та чітким викладанням матеріалу; 8-7 балів – якщо у відповіді допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація; 6-5 балів – якщо у відповіді розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення; 4-3 бали - студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки; 2-0 бали – якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок за поточний та підсумковий контроль.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропуску лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (при пропуску практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

6.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Петренко А.В., Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи з дисципліни «Економічна ефективність інноваційної діяльності» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної форми навчання - Харків ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017 – 28с.

Базова

1. Про інноваційну діяльність. Закон України. Ост. ред. від 26.07.2010 р. / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / В.О. Василенко, В.Г. Шматько; За ред. В.О. Василенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
3. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
4. Заблоцький Б.Ф. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / Б.Ф. Заблоцький. – Львів: Новий Світ – 2000, 2007. – 456 с.
5. Михайлова Л.І. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Л.І. Михайлова, О.І. Гуторов, С.Г. Турчина, І.О. Шарко. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
6. Инновационный менеджмент в АПК / [Р.Н. Минниханов, В.В. Алексеев, Д.И. Файзрахманов и др.]; под ред. Р.Н. Минниханова. – М.: Изд-во МСХА, 2003. – 432 с.
7. Инновационный менеджмент: Учебник / [А.Е. Абрамешин, Т.П. Воронина, О.П. Молчанова и др.]; под ред. О.П. Молчановой. – М.: Вита-Пресс, 2001. – 232 с.
8. Инновационный менеджмент: Учебник / [С.Д. Ильенкова, Л.М. Гохберг, С.Ю. Ягудин и др.]; под ред. С.Д. Ильенковой. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 327 с.
9. Кириченко В.В. Методологія трансферу інновацій в агропромислове виробництво: Монографія / В.В. Кириченко, В.М. Тимчук. – Х., 2009. – 230 с.
10. Коденська М.Ю. Методичні підходи до оцінки інноваційного продукту аграрної науки / М.Ю. Коденська, Н.М. Перепелиця. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 76 с.
11. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н.В. Краснокутська, С.В. Гарбуз. – К.: КНЕУ, 2005. – 276 с.
12. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / П.П. Микитюк. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 295 с.
13. Михайлова Л.І. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / Л.І. Михайлова, С.Г. Турчина. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
14. Морозов Ю.П. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / Ю.П. Морозов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 446 с.
15. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.
16. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник / Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.

Додаткова література:

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Архієреєв С.І. Інноваційний потенціал України: прогнозно-аналітичні оцінки: Монографія / С.І. Архієреєв, Т.В. Тарасенко. – Х.: Золоті сторінки, 2008. – 112 с.
3. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / В.Ф. Гринев. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.
4. Инновационный менеджмент: Концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития: Учеб. пособие / [В.М. Аньшин, А.А. Дагаев, В.А. Колоколов и др.]; под ред. В.М. Аньшина, А.А. Дагаева. – М.: Дело, 2007. – 584 с.
5. Інноваційний менеджмент сталого розвитку на прикладі агропромислового комплексу (Управління новаторською діяльністю за Сковородинівським підходом) / [І.Я. Гришин, Д.І. Мазоренко, О.К. Бутова та ін.]; за ред. Д.І. Мазоренка, О.К. Бутової. – Х.: ХНТУСГ, 2005. – 547 с.
6. Іртищева І.О. Регіональні особливості інноваційних процесів в агропродовольчій сфері українського Причорномор'я / І.О. Іртищева. – К.: РВПС України НАН України, 2009. – 60 с.
7. Менеджмент в АПК / [Ю.Б. Королев, В.Д. Коротнев, Г.Н. Кочеткова и др.]. – М.: Колос, 2007. – 424 с.
8. Садыков М.А. Обоснование инновационных решений в сельском хозяйстве: Монография / М.А. Садыков. – Х.: ХГАУ, 2000. – 273 с.
9. Сладкевич В.П. Сучасний менеджмент організацій: Навч. посіб. / В.П. Сладкевич, А.Д. Чернявський. – К.: МАУП, 2007. – 488 с.
10. Федулова Л.І. Актуальні проблеми менеджменту в Україні / Л.І. Федулова. – К.: «Фенікс», 2005. – 320 с.

Internet - ресурси

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Державний фонд фундаментальних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dffd.gov.ua/>
3. Інновації, управління змінами в організаціях, управління знаннями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bizbooks.com.ua/catalog/cat.php3?c=193&lang=1>
4. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]: наук.-практ. журн. – Режим доступу: <http://www.intelvlas.com.ua/>
5. Інтелектус [Електронний ресурс]: веб-журн. – Режим доступу: <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>

**Шкала: національна та ECTS і критерії
 оцінювання до визначення рівня знань і навичок**
 Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	B	задовільно	
60-63	E		
35-59	EX	незадовільно можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Критерії оцінювання:

1) "Відмінно" (90-100 балів) - студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

2) "Дуже добре" (82-89 бали) - студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

3) "Добре" (74-81 бали) - студент виявляє достатньо глибоке

знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

4) "Задовільно" (64-73 бали) - студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

5) "Достатньо" (60-63 бали) - студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

6) "Незадовільно" (35-59 бали) - студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

Укладач _____ (Н.О.Коломієць)
(підпис)

Завідувач кафедри ПТБД _____ (Р.В.Левкіна)
(підпис)

Голова науково – методичної
ради ННІ ТС _____ (Н.М.Колпаченко)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»